



Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

10. března 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Volný pohyb služeb advokátů – Směrnice 77/249/EHS – Článek 5 – Povinnost hostujícího advokáta, který zastupuje klienta v soudním řízení před vnitrostátním soudem, spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu – Meze“

Ve věci C-739/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Supreme Court (Irsko) ze dne 4. října 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 7. října 2019, v řízení

VK

proti

An Bord Pleanála,

za účasti:

The General Council of the Bar of Ireland,

The Law Society of Ireland and the Attorney General,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, L. Bay Larsen (zpravodaj), C. Toader, M. Safjan a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: P. Pikamäe,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 23. září 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za VK B. Ohlig, Rechtsanwältin,
- za The General Council of the Bar of Ireland E. Gilson a D. Springem, solicitors, jakož i W. Abrahamsonem, barrister-at-law, a P. Leonardem, SC,

* Jednací jazyk: angličtina.

- za The Law Society of Ireland and the Attorney General C. Callanan a S. McLoughlinem, solicitors, jakož i M. Collinsem, SC,
- za Irsko M. Browne, G. Hodge a J. Quaney, jakož i A. Joycem, jako zmocněnci, ve spolupráci s M. Gray a R. Mulcahym, SC,
- za španělskou vládu J. Rodríguezem de la Rúa Puig, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi H. Støvlbækem, L. Malferrarim a L. Armati, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 3. prosince 2020,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 5 směrnice Rady 77/249/EHS ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů (Úř. věst. 1977, L 78, s. 17; Zvl. vyd. 06/01, s. 52).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi VK a An Bord Pleanála (odvolací orgán v oblasti plánování) ve věci povinnosti hostující advokátky tohoto žalobce v původním řízení spolupracovat s místním advokátem za účelem zastupování tohoto žalobce před předkládajícím soudem.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 1 směrnice 77/249 stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje v mezích a za podmínek, které stanoví, na činnosti advokátů vykonávané při poskytování služeb.

[...]

2. ‚Advokátem‘ se rozumí jakákoli osoba oprávněná vykonávat odborné činnosti pod jedním z následujících označení:

[...]

Spolková republika Německo: Rechtsanwalt,

[...]“

- 4 Článek 5 této směrnice stanoví:

„Pro výkon činností zastupování a obhajoby klienta v soudním řízení může členský stát uložit advokátům uvedeným v článku 1, aby

- byli představeni předsedovi soudu a případně příslušnému předsedovi advokátní komory v hostitelském členském státě v souladu s místními předpisy nebo zvyklostmi,

- spolupracovali s advokátem, který působí u dotyčného soudu a který by byl popřípadě odpovědný vůči tomuto soudu, nebo s ‚avoué‘ nebo ‚procuratore‘, kteří u soudu působí.“

Irské právo

5 Článek 2 odst. 1 European Communities (Freedom to Provide Services) (Lawyers) Regulations 1979 [nařízení (volný pohyb služeb) (advokáti) z roku 1979, dále jen „nařízení z roku 1979“], které provádí ustanovení směrnice 77/249 do irského práva, definuje „hostujícího advokáta“ (visiting lawyer) odkazem na seznam uvedený v čl. 1 odst. 2 směrnice 77/249.

6 Článek 6 nařízení z roku 1979 stanoví:

„Vykonává-li hostující advokát na území státu činnosti zastupování a obhajoby klienta v soudním řízení, je povinen spolupracovat s advokátem, který je oprávněn působit u dotyčného soudu a který by byl popřípadě odpovědný vůči tomuto soudu.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

7 VK je účastníkem odvolacího řízení před Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko), jehož předmětem je stanovení náhrady nákladů soudního řízení týkajícího se povolení k výstavbě kontrolní stanice pro uhynulá zvířata v blízkosti jeho hospodářství.

8 Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla podána v rámci sporu, který byl již předtím předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Supreme Court (Nejvyšší soud), ve kterém byl následně vydán rozsudek ze dne 17. října 2018, Klohn (C-167/17, EU:C:2018:833).

9 VK se rozhodl nebýt v řízení před Supreme Court (Nejvyšší soud) zastoupen.

10 Před Soudním dvorem byl zastoupen paní O., *Rechtsanwältin* (advokátka) se sídlem v Německu.

11 V návaznosti na vyhlášení rozsudku ze dne 17. října 2018, Klohn (C-167/17, EU:C:2018:833), se věc vrátila k Supreme Court (Nejvyšší soud), aby rozhodl o odvolání podaném VK ve světle výkladu relevantních ustanovení unijního práva vyplývajícího z tohoto rozsudku.

12 V tomto kontextu si VK přál pověřit paní O., která není usazena v Irsku, zastupováním svých zájmů před Supreme Court (Nejvyšší soud).

13 Předkládající soud si klade otázku, zda je s unijním právem slučitelný článek 6 nařízení z roku 1979, který ukládá hostujícímu advokátovi, aby využil služeb advokáta působícího u příslušného soudu, a to i v rámci řízení, v němž účastník řízení není povinen být zastoupen.

14 Předkládající soud se konkrétně zabývá otázkou výkladu rozsudku ze dne 25. února 1988, Komise v. Německo (427/85, EU:C:1988:98), v němž Soudní dvůr zkoumal právo členského státu vyžadovat, aby hostující advokát spolupracoval s advokátem, který působí u dotyčného soudu. Tento soud si v podstatě klade otázku, zda výklad uvedený v tomto rozsudku brání uložení povinnosti hostujícímu advokátovi spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu, ve všech případech, kdy jeho klient není v souladu s vnitrostátními právními předpisy povinen být zastoupen.

15 V tomto ohledu předkládající soud uvádí, že povinnost „spolupracovat“ je omezená. Není tak nezbytné, aby advokát, který působí u dotyčného soudu, byl zplnomocněným advokátem nebo advokátem, který ve věci vystupuje před soudem. Je třeba ponechat na obou dotyčných advokátech, a sice na hostujícím advokátovi a na advokátovi oprávněném k výkonu advokacie u irského soudu, aby vymezili přesnou

úlohu každého z nich. Úloha advokáta oprávněného k výkonu advokacie u soudu, jemuž byla věc předložena, spočívá v pomoci hostujícímu advokátovi v případě, že řádné zastoupení klienta a řádné plnění povinností vůči soudu, jemuž byla věc předložena, vyžadují znalosti nebo rady ohledně práva, praxe a řízení, či dokonce pravidel profesní etiky použitelné na vnitrostátní úrovni. Rozsah této spolupráce tedy do velké míry závisí na okolnostech každého jednotlivého případu, jelikož existuje skutečné riziko, že hostující advokát nedopatřením nesplní povinnosti vůči svému klientovi nebo vůči soudu, jemuž byla věc předložena, pokud advokát, který působí u dotyčného soudu, nebude nápomocen v těchto oblastech.

- 16 Konečně předkládající soud uvádí, že jednou z etických povinností, kterou musí dodržet každý advokát zastupující účastníka řízení před irskými soudy, je povinnost prostudovat všechny relevantní oblasti práva a upozornit soud, jemuž byla věc předložena, na všechny právní, legislativní či judikatorní okolnosti, které mohou mít vliv na řádný průběh řízení. Tato povinnost platí i v případě, že jsou tyto okolnosti nepříznivé pro věc hájenou dotčeným advokátem. Tato povinnost je charakteristickým rysem řízení v zemích *common law*, kde hlavní část rešerše nezbytné k tomu, aby soud mohl dospět k rozhodnutí o právních otázkách, které mu jsou předloženy, provádějí účastníci řízení, spíše než sám soud. Jinak je tomu pouze v případě, kdy účastníci řízení nejsou právně zastoupeni. V takovém případě musí řešit právní otázky soudy samy.
- 17 Za těchto podmínek se Supreme Court (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Je zakázáno, aby členský stát využil možnost uvedenou v článku 5 směrnice 77/249[...], která členskému státu umožňuje, aby advokátovi, který vykonává činnost zastupování a obhajoby klienta v soudním řízení, uložil povinnost ‚spolupracova[t] s advokátem, který působí u dotyčného soudu‘, ve všech případech, kdy není účastník řízení, jehož si hostující advokát přeje v takovém řízení zastupovat, povinen být zastoupen?
- 2) Je-li odpověď na první otázku záporná, na základě jakých faktorů by měl vnitrostátní soud posuzovat, zda je přípustné uložit povinnost ‚spolupracovat‘ při výkonu činnosti?
- 3) Představovalo by konkrétně uložení omezené povinnosti ‚spolupracovat‘ při výkonu činnosti způsobem uvedeným výše v tomto předkládacím usnesení přiměřený zásah do volného pohybu služeb advokátů, který by byl odůvodněný s přihlédnutím k dotčenému obecnému zájmu v této oblasti, kterým je potřeba ochrany spotřebitelů právních služeb a potřeba zajistit řádný výkon spravedlnosti?
- 4) Je-li odpověď na třetí otázku kladná, platí tento závěr za všech okolností, a pokud ne, jaké faktory by měl vnitrostátní soud při posouzení, zda lze takovou povinnost v konkrétním případě uložit, zohlednit?“

K předběžným otázkám

- 18 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda článek 5 směrnice 77/249 musí být s ohledem na cíl řádného výkonu spravedlnosti vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby byla advokátovi, který poskytuje služby zastupování svého klienta, uložena povinnost spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu a který by byl popřípadě odpovědný vůči tomuto soudu, v rámci systému, který advokátům ukládá takové stavovské a procesní povinnosti, jako jsou povinnosti předložit soudu, který věc projednává, veškeré právní, legislativní nebo judikatorní poznatky pro účely řádného průběhu řízení, které právní subjekt není povinen předložit, pokud se rozhodne nebýt zastoupen.

- 19 Je třeba připomenout, že směrnice 77/249, která obsahuje opatření určená k usnadnění účinného výkonu činnosti advokátů při poskytování služeb, musí být vykládána zejména ve světle článku 56 SFEU, který zakazuje jakékoli omezení volného pohybu služeb a který zahrnuje odstranění jakékoliv diskriminace poskytovatele služeb na základě jeho státní příslušnosti nebo okolnosti, že je usazen v jiném členském státě, než ve kterém má být služba poskytována (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. února 1988, Komise v. Německo, 427/85, EU:C:1988:98, body 11 a 13).
- 20 Je přitom třeba poukázat na to, že povinnost spolupracovat s místním advokátem uložená vnitrostátními právními předpisy představuje omezení volného pohybu služeb advokátů z jiných členských států, jelikož vyžaduje, aby právní subjekt, který si přeje využít služeb advokáta usazeného v jiném členském státě, nesl dodatečné náklady oproti tomu, kdo se rozhodne využít služeb advokáta usazeného v členském státě, v němž je dotyčné řízení vedeno.
- 21 Směrnice 77/249 musí být rovněž vykládána ve světle čl. 57 třetího pododstavce SFEU, z něhož Soudní dvůr dovodil, že vzhledem ke zvláštní povaze některých služeb nelze za neslučitelné se Smlouvou o FEU považovat zvláštní požadavky uložené poskytovateli služeb, které jsou odůvodněny použitím pravidel upravujících tyto druhy činností, ale že volný pohyb služeb jakožto základní zásada Smlouvy o FEU může být omezen pouze právní úpravou odůvodněnou obecným zájmem, která se vztahuje na všechny osoby vykonávající činnost na území hostitelského členského státu, v rozsahu, v němž tento zájem není chráněn pravidly, kterým poskytovatel služeb podléhá v členském státě, kde je usazen (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. února 1988, Komise v. Německo, 427/85, EU:C:1988:98, bod 12).
- 22 V tomto ohledu je třeba uvést, že ochrana spotřebitelů, zejména příjemců právních služeb poskytovaných právními zástupci, i řádný výkon spravedlnosti patří mezi cíle, které mohou být považovány za naléhavé důvody obecného zájmu, které jsou způsobilé odůvodnit omezení volného pohybu služeb (rozsudek ze dne 18. května 2017, Lahorgue, C-99/16, EU:C:2017:391, bod 34 a citovaná judikatura).
- 23 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že cílem dotyčných irských právních předpisů je chránit řádný výkon spravedlnosti, jakož i ochrana právního subjektu jakožto spotřebitele.
- 24 Dále je třeba, aby opatření, která omezují volný pohyb služeb, byla způsobilá zajistit dosažení sledovaného cíle a nepřekračovala meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. května 2017, Lahorgue, C-99/16, EU:C:2017:391, bod 31).
- 25 V rozsudku ze dne 25. února 1988, Komise v. Německo (427/85, EU:C:1988:98), Soudní dvůr zaprvé v bodě 13 tohoto rozsudku uvedl, že ve sporech, v nichž německé právní předpisy neukládají povinné zastoupení advokátem, se mohou účastníci řízení sami obhajovat před soudem a že u týchž sporů německé právní předpisy rovněž umožňují, aby tato obhajoba byla svěřena osobě, která není advokátem ani odborníkem, jestliže tato osoba nejedná v rámci svého povolání. Zadruhé v bodech 14 a 15 tohoto rozsudku konstatoval, že za těchto podmínek nemůže žádné hledisko obecného zájmu odůvodnit, pokud jde o žaloby, pro které není povinná pomoc advokátem vyžadována, povinnost uloženou advokátovi zapsanému u advokátní komory jiného členského státu, který poskytuje služby v rámci svého povolání, spolupracovat s německým advokátem. Vzhledem k tomu, že německá právní úprava ukládala v takových sporech hostujícímu advokátovi povinnost spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu, Soudní dvůr rozhodl, že je tato právní úprava v rozporu se směrnicí 77/249 a s články 59 a 60 Smlouvy o EHS, nyní články 56 a 57 Smlouvy o FEU.
- 26 Stejně tak v rozsudku ze dne 10. července 1991, Komise v. Francie (C-294/89, EU:C:1991:302), Soudní dvůr v bodě 18 tohoto rozsudku uvedl, že pro určitá řízení probíhající před soudy francouzské právní předpisy nevyžadují, aby byl účastníkům řízení nápomocen advokát, a že naopak umožňují účastníkům řízení, aby se sami obhajovali nebo, pokud jde o řízení před obchodními soudy, aby jim byla nápomocna a byli zastupováni osobou, která není advokátem, avšak má zvláštní zmocnění. Dále

v bodě 19 tohoto rozsudku konstatoval, že hostující advokát nemůže být proto povinen spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu, v rámci žalob, pro které francouzské právní předpisy nevyžadují povinnou právní pomoc advokáta.

- 27 Je přitom třeba zdůraznit, že i když ve věcech, v nichž byly vydány rozsudky ze dne 25. února 1988, Komise v. Německo (427/85, EU:C:1988:98), a ze dne 10. července 1991, Komise v. Francie (C-294/89, EU:C:1991:302), vnitrostátní právní úprava umožňovala účastníkům řízení, jako ve věci v původním řízení, aby se sami obhajovali, povinnosti příslušející účastníkům řízení a soudu, pokud jde o určení relevantních právních norem, byly na rozdíl od povinností použitelných ve věci v původním řízení stejné, ať již se účastník řízení obhajoval sám, nebo mu byl nápomocen advokát.
- 28 Bod 13 rozsudku ze dne 25. února 1988, Komise v. Německo (427/85, EU:C:1988:98), a bod 17 rozsudku ze dne 10. července 1991, Komise v. Francie (C-294/89, EU:C:1991:302), podle nichž článek 5 směrnice 77/249 nemůže vést k tomu, aby hostující advokát podléhal požadavkům, které nejsou v profesních pravidlech, jež by se použila v případě neexistence jakéhokoliv poskytování služeb ve smyslu Smlouvy o EHS, nyní Smlouvy o FEU, musí být proto vykládány v kontextu věcí, v nichž byly vydány rozsudky zmíněné v předcházejícím bodě.
- 29 Jak totiž vyplývá zejména z bodu 16 tohoto rozsudku, povinnosti účastníků řízení a soudu, pokud jde o určení relevantních právních norem v řízení před irskými soudy, nejsou stejné v závislosti na tom, zda se účastník řízení obhajuje sám nebo je zastoupen advokátem. V posledně uvedeném případě přísluší advokátovi, aby u irských soudů provedl převážnou část právních rešerší nezbytných pro řádný průběh řízení, přičemž tento úkol naproti tomu přísluší dotyčnému soudu v případě, že se účastník řízení rozhodne obhajovat se sám.
- 30 Pokud jsou tyto povinnosti, jako ve věcech, v nichž byly vydány rozsudky zmíněné v bodě 28 tohoto rozsudku, stejné, ať již se účastník řízení obhajuje sám, nebo mu je nápomocen advokát, je třeba konstatovat, že jelikož cíle řádného výkonu spravedlnosti může být dosaženo v prvním případě, může jej být *a fortiori* dosaženo v případě, kdy je účastníku řízení nápomocen hostující advokát ve smyslu směrnice 77/249.
- 31 To však neplatí, pokud jsou tyto povinnosti, jako ve věci v původním řízení, odlišné podle toho, zda se účastník řízení obhajuje sám, nebo zda je mu nápomocen advokát. V tomto ohledu okolnost, že cíle řádného výkonu spravedlnosti může být dosaženo v případě, kdy se účastník řízení obhajuje sám v rámci daného souboru pravidel upravujících řízení, nemůže vést k závěru, že tohoto cíle je dosaženo v případě, kdy je účastníku řízení nápomocen hostující advokát ve smyslu směrnice 77/249, a kdy jsou pravidla upravující řízení odlišná a přísnější než pravidla vztahující se na účastníka řízení, který se obhajuje sám.
- 32 V takovém případě představuje důvod obecného zájmu vycházející z řádného výkonu spravedlnosti naléhavý důvod obecného zájmu, který může odůvodnit povinnost uloženou hostujícímu advokátovi spolupracovat s advokátem působícím u dotyčného soudu. Jak totiž rozhodl Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 25. února 1988, Komise v. Německo (427/85, EU:C:1988:98, bod 23), směrnice 77/249 umožňuje členským státům požadovat od hostujícího advokáta, aby spolupracoval s advokátem, který působí u dotyčného soudu, za účelem umožnit prvně uvedenému plnit úkoly, které mu svěřil jeho klient, při respektování řádného výkonu spravedlnosti. Z tohoto hlediska je cílem této povinnosti poskytnout hostujícímu advokátovi nezbytnou podporu za účelem jednání v soudním systému odlišném od toho, než ve kterém obvykle vykonává svou činnost, a poskytnout soudu, kterému byla věc předložena, jistotu, že tento advokát má tuto podporu skutečně k dispozici, a je tak schopen zcela dostát použitelným procesním pravidlům a pravidlům profesní etiky.
- 33 Pokud jde o otázku přiměřenosti této povinnosti, je třeba připomenout, že podle informací poskytnutých předkládajícím soudem má hostující advokát sdělit vnitrostátním soudům jméno advokáta vykonávajícího svou činnost podle irského práva, aby mu byl nápomocen v případě, že by

řádné zastoupení klienta a řádné plnění povinností vůči soudu, jemuž byla věc předložena, vyžadovaly znalosti nebo rady, které by se mohly ukázat jako nezbytné právě z důvodu případné omezené znalosti hostujícího advokáta potenciálně relevantních aspektů práva, praxe a řízení, či dokonce pravidel profesní etiky na vnitrostátní úrovni. Podle těchto informací však není nezbytné, aby advokát, který působí u dotyčného soudu, byl zplnomocněným advokátem nebo advokátem, který ve věci vystupuje před soudem. Přísluší totiž hostujícímu advokátovi a advokátovi oprávněnému k výkonu advokacie u dotyčného irského soudu, aby vymezili přesnou úlohu každého z nich, přičemž úloha posledně uvedeného advokáta spočívá spíše v tom, že je určen jako advokát, který je nápomocen hostujícímu advokátovi.

- 34 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že pružnost, kterou se vyznačuje spolupráce mezi hostujícím advokátem a advokátem, který působí u dotyčného soudu, jak je popsána předkládajícím soudem, odpovídá koncepci této spolupráce, kterou Soudní dvůr vytyčil v rámci výkladu a použití článku 5 směrnice 77/249. Podle této koncepce musí být tyto dva advokáti považováni za osoby schopné vymezit společně při dodržení pravidel profesní etiky platných v hostitelském členském státě a v rámci své profesní nezávislosti způsoby spolupráce odpovídající zmocnění, které jim bylo uděleno (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 25. února 1988, Komise v. Německo, 427/85, EU:C:1988:98, bod 24, a ze dne 10. července 1991, Komise v. Francie, C-294/89, EU:C:1991:302, bod 31).
- 35 V tomto kontextu nic nenasvědčuje tomu, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 76 svého stanoviska, že by zásah do volného pohybu služeb překračoval meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle řádného výkonu spravedlnosti.
- 36 Je však třeba rovněž poznamenat, jak uvedl generální advokát v bodě 75 svého stanoviska, že se irské právní předpisy dotčené ve věci v původním řízení patrně vyznačují tím, že neumožňují žádnou výjimku z povinnosti spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu.
- 37 Jak podobně uvedl generální advokát v bodech 80 a 81 svého stanoviska, je přitom nutno konstatovat, že taková povinnost by za určitých okolností mohla být zbytečná, a tudíž jít nad rámec toho, co je nezbytné k dosažení cíle řádného výkonu spravedlnosti.
- 38 Tak by tomu bylo zejména v případě, kdy by hostující advokát mohl z důvodu své profesní dráhy zastupovat právní subjekty stejným způsobem jako advokát, který obvykle vykonává svou činnost u dotyčného vnitrostátního soudu. Za okolností projednávané věci přísluší předkládajícímu soudu, aby posoudil, zda může být pro účely stanovení této skutečnosti platná odborná praxe v hostitelském členském státě.
- 39 V projednávaném případě ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že paní O. tvrdí, že vykonávala v Irsku svou činnost po několik let za podmínek stanovených směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/5/ES ze dne 16. února 1998 o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace (Úř. věst. 1998, L 77, s. 36; Zvl. vyd. 06/03, s. 83), což by mohlo vést k domněnce, že tato advokátka je schopna zastupovat právní subjekt stejným způsobem jako advokát oprávněný k výkonu advokacie u soudu, jemuž byla věc předložena. Podle ustálené judikatury přísluší předkládajícímu soudu ověřit, zda tomu tak je (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, Comune di Gesturi, C-670/18, EU:C:2020:272, bod 50 a citovaná judikatura).
- 40 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že článek 5 směrnice 77/249 musí být vykládán v tom smyslu, že:
- jako takový nebrání s ohledem na cíl řádného výkonu spravedlnosti tomu, aby byla advokátovi, který poskytuje služby zastupování svého klienta, uložena povinnost spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu a který by byl popřípadě odpovědný vůči tomuto soudu, v rámci systému, který advokátům ukládá takové stavovské a procesní povinnosti, jako jsou povinnosti

předložit soudu, který věc projednává, veškeré právní, legislativní nebo judikatorní poznatky pro účely řádného průběhu řízení, které právní subjekt není povinen předložit, pokud se rozhodne nebýt zastoupen;

- s ohledem na cíl řádného výkonu spravedlnosti není nepřiměřená povinnost hostujícího advokáta spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu, v systému, v němž mají tito advokáti možnost vymezit si své úlohy, jelikož advokát, který působí u dotyčného soudu, má zpravidla pouze napomáhat hostujícímu advokátovi, aby mu umožnil zajistit řádné zastupování klienta a řádné plnění jeho povinností vůči tomuto soudu;
- obecná povinnost spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu, která neumožňuje zohlednit zkušenost hostujícího advokáta, jde nad rámec toho, co je nezbytné k dosažení cíle řádného výkonu spravedlnosti.

K nákladům řízení

- 41 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 5 směrnice Rady 77/249/EHS ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů musí být vykládán v tom smyslu, že:

- jako takový nebrání s ohledem na cíl řádného výkonu spravedlnosti tomu, aby byla advokátovi, který poskytuje služby zastupování svého klienta, uložena povinnost spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu a který by byl popřípadě odpovědný vůči tomuto soudu, v rámci systému, který advokátům ukládá takové stavovské a procesní povinnosti, jako jsou povinnosti předložit soudu, který věc projednává, veškeré právní, legislativní nebo judikatorní poznatky pro účely řádného průběhu řízení, které právní subjekt není povinen předložit, pokud se rozhodne nebýt zastoupen;
- s ohledem na cíl řádného výkonu spravedlnosti není nepřiměřená povinnost hostujícího advokáta spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu, v systému, v němž mají tito advokáti možnost vymezit si své úlohy, jelikož advokát, který působí u dotyčného soudu, má zpravidla pouze napomáhat hostujícímu advokátovi, aby mu umožnil zajistit řádné zastupování klienta a řádné plnění jeho povinností vůči tomuto soudu;
- obecná povinnost spolupracovat s advokátem, který působí u dotyčného soudu, která neumožňuje zohlednit zkušenost hostujícího advokáta, jde nad rámec toho, co je nezbytné k dosažení cíle řádného výkonu spravedlnosti.

Podpisy.